

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Legenda Aurea - Cod. Aug. perg. 256

Jacobus <de Voragine>

[S.l.], [14. Jahrh.]

De sancto Panthaleone

[urn:nbn:de:bsz:31-66161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-66161)

uic uita ista despiciantū p^o q^o
 idō ē fide. & p^o cer regnū dñi dō
 nū ihu x^o quidā imonabz se ab
 scōndent. qdā impetare cauer
 aut quidā malis p^ocul deuta hē
 ubi crabat. Alij uero scuitatibz
 ab imp^o p^ocupibz cor quebam
 tur. & in dño nro ihu x^o certabūt.
 Tūc sātāl & fidel p^o sapientia p
 hūit suos ad lethā impūssimū
 aut maximā certabat insam
 enī. cū cēt inuicōmēdia ciuitate
 xpi aut athlete eq^o tario certa
 bant. In illis diebz senator qui
 dī crāt uole eustorgi habitant
 & ipē in uicōmēdia ciuitate q^o
 habuit filiū nōie pantaleonē.
 hunc erudiuit opamul uicent
 & tradidit eū archiatro audā
 uōie eustrosino. qui omēm que
 erit circa regē custodiā curabit.
 hic accipiens pantaleonē su
 me docebat mediane doctrinā.
 & frequenter cū eo una ibat in
 palacū. Et uident pantaleonē
 rex & saluacul. omī diebant
 ad eustrosinū. Cū ē hoc specio
 sitat pueri. Cū aut talis pan
 taleon ut neminē hominum
 inueniret scdm speciem decorū
 aut. auerigul aut p^o dū usq^o
 ad uicē. Et eustrosinū dixit.
 filius senatoris eustorgi. cū
 mater eū uola. Tradidit autē
 in illū ut discat disciplina me
 diane artis. Et rex & q^o cū eo
 erit dixerit. Placet dōz dign
 ē hic inuenis regi assistere. Et
 conuenit de die idie ad suū
 magistrū. ut disceret omne dila

plinā artis mediane. Et rex uol
 cū erit inuenis eustrosinū. ut cū
 sūma dignitā do ceret pueni.
 uolent eū habere successorē
 eustrosinū. **De s^o pantaleone**
 it aut quidā senor hermo
 laul nōie qui se abscondidit
 idomo cū alijs duobz xpianis.
 ubi trasitū habebat pantale
 on. hunc uident hermolans
 frequentatū scdm cōsuetudinē
 transire. & docere & reuerent
 ā pueri cognouit p^o spm q^o ual
 electiois erat scdm paulū. Et
 mo cū eū suatit aliquando in
 pudice intendit mulierē. aut
 intheatru ut. aut ridet sine
 causa. sic ē cōsuetudo ceteris
 unioribz. Vna aut die cōuo
 catū eū senor hermolans. in
 gaur eū ut inueniret idoma
 lum suū. ubi abscondidit se
 rat. Et cū inuaret. saluacul
 eū dixit. Gaudens inuenit omī
 decore ornate. Et pantaleon dī.
 Gaudens & tu senor omni ho
 nore dignus. Et senor tenent
 eū demum fecit locū sedere. &
 dixit ei. filiule q^o q^o & que sit
 que circa te agunt. & cū dū
 eipline doctrinā dīcas. Panta
 leon respondit. filius senator
 nōm eū eustrosinū. mater ē
 aut eū uola q^o crā tempus hū
 bec ex quo de iuncta ē. Et sen
 or dixit. Cū uol scire q^o sentis. Et
 pantaleon dixit. Cū ad huc uire
 ret mater mea uoluit locū me
 habere. & pater mī nō cōsentit.
 uolent me in palatio militari.

aut in palacio curruum. Et eo quod
de opamantibus palacii erat et amicus
regis. per mansum ibi dies septem.
donec diligenter saluus factus est
simus. Et acquirit patrem eius se
quenti autem die ibat ad eum suum
pantaleonem et uidebat eum eum suum
dicit ei. Vix in pantaleon ubi fuit
et tunc dies. Et pantaleon dicit ei.
Pater mihi agrum commisit et mihi
sic me suscipere fines agri. et mansi
diebus septem donec incipit inter
minu possessionis. Omnia enim mar
garita pretiosior est possessio quam
possedi. hoc autem omnia dicebat per
illuminationem baptisum. Et hoc au
dient pantaleon cessante interrogan
te. Et pantaleon gloria est repletus
et thesaurum fidei acquirens ul
tra autem habuit ut et patrem suum ad
facienda dei adduceret. Et per singu
los dies loquebatur per parabolas in
ter suo christi uirtutum. et ydolorum
uana gloriam dicens. Pater ut quid
uans du. quod quicquid eorum stat
quicquid autem sedet nunquam surgit. Et
pater eius dicit. Per meam salutem timo
que sequens gaudius est et non possit
respondere tibi. Et scilicet pantaleon
gaudius est et repletus gaudio de
dit gloriam dei. quia punium uerbum
uocauit patrem suum in dei scientiam.
Et pater ei ab illa hora dubitans
erat cura dei. et iam non offerebat
eis sacrificium. habebat enim summa
eum idomo. Et pantaleon aliquid
caus uolens ea confingere. reuer
tebatur dicens. Non contristam
patrem meum. sed magis credat in
domino ihesu christo et sic communi con

similes

similes

filio confingentur.

hunc autem dicitur pantaleon ad
duxerit quendam ad manum oculi
et pullantem ianuam intro gressus
si ibi esset medicus pantaleon. Et
cum didicissent quod ibi esset in ga
bat ut exiret et curaret oculum. Et
audient pantaleon cum multa fe
stinatione exiit uidere eum cum
phensio suo patre. Et uident eum
cum pantaleon dicit ei. Quid est
quod uis. Et dicit ei cecus. Vesper
te miserere mei quia ob scitatus
sum et dulcorum non uideo. Omnes
enim tunc cecum uocant opati me
hunc in phensio sed medicum ianu
m quod habebat tulerunt amem.
et omne substantiam meam. et nunc ce
cus et mendicant remansit. Pant
leon dicit ei. Ceceris quidem medicus
substantiam tuam dedisti. in autem quod
dabis si respexeris. Et cecus dicit
ei. Quod reliquum est partem aliquid
substantie mee dabo tibi illam.
Et pantaleon dicit. Lucas donum
dare tibi pro me christo. Vades igitur
eroga pauperibus. quod in promissum.
Et pater pantaleonis rogauit eum
dicens. fili responde ab homine et
dalo eum. non enim potes astuciae esse
illius medicus qui ante te curare no
luerit. Et pantaleon dicit patri.
Cum quod prelo hominum hunc ne
mo cecum medicorum prestare po
test. autem autem magister uero la
nat eos qui credunt in eum. Pater
autem suspicabat quod de cecum
no diceret. Et pantaleon tenens
oculum et cum signans eum in oculum dicit
in uocem ihesu christi qui illuminauit quod

pmsl erant ob sciam & sanas q̄ com
 ta fuit & colligit que disp̄ta sunt &
 conuertit errantia in ei uoluntate. In
 uident in q̄ om̄ibz diebz uice tue &
 aliud malū in uidebz. si crediderit
 i xpo. Et cū h loqueret̄ uideb̄ ocaus.
 Et ip̄a hora credidit p̄ ei. cū eo q̄ sa
 nus factus ē. Et uadens pantaleon
 exiit p̄ seos. quanta fecit dñs per
 illū. Et erit mltas diebz is q̄ sana
 tus ē cū eo. & ibat una cū illo & cū
 patre suo ad p̄sbum. Et cōfirmans
 eos p̄spicit̄ in fide. Dedit eis bap̄tis
 m̄ celestis gr̄e. Post paucū uero
 tempus defunctus ē pater eius.
 Substantia uero que ei dimissa ē
 i paup̄es expendit̄. nec n̄ & eis
 qui in carceribz & torm̄tis p̄pter
 nom̄ dñi erant ministrabat̄ & cu
 tabat eos. Co op̄abat̄ ei xpc̄. &
 mltā mundiciā habebat̄ accecit
 medias. **V**adit aut̄ die con
 gregatis medicis astabat̄ & oculi
 qui a pantaleone sanati fuerunt
 & uident̄ eū dixerūt ad inuicē.
 Nonne hic ē cecus qui nos sana
 re n̄ potuimus. Et quis est qui eū
 sanauit. Et conuocantes dixerūt
 ei. Quis ē qui cum tibi fecit. Et
 dixit pantaleon filius eustorgy.
 Et dixerūt ad eustorgiū. Nonne
 tuus discip̄s ē. Et uerū dixerūt.
 Ideus magni medici discip̄s ē.
 Tam̄ & si ignorabat̄ de xpo p̄p̄ta
 uerūt. Magna aut̄ mundiciā ha
 bebant̄ media ad pantaleonē &
 querēbat̄ occasione aliquā uine
 uire ad uersus eū. Post tempus aut̄
 mlti obseruantes uiderunt que
 tū deo fessoribz q̄ ab eo ambulauerūt

Et accusauerūt eū ad regē ma
 ximianū dicentes. Rex quem
 tu iussisti ut celerius discat̄ arte
 medicine uolens eū habere ap̄d
 et. hic ambulat̄ & eos qui deos
 conuocauerunt cumt̄ uolens & ip̄e
 eadē sententia. Si aut̄ eū uelociter
 n̄ tuleris. multos habet phibere
 de sacrificijs. & sanitates ascle
 piū in xpo habet transferre. Et
 rogauerunt regē ut uocaretur
 cecus qui a pantaleone fuerunt
 cuncti. Et iussit uocare eū. & in
 terrogare qua arte curauit eū
 pantaleon. Et cū inductus eēt
 dixerūt ei. Uie homo. quali cum
 curauit est. Dixit ei. xpm̄ in ocais
 signauit oculos meos. & ip̄a hora
 uidi. Et rex dixit ei. Tu aut̄ quid
 dias. Virtute deoy sanatus es.
 An quis quocēt̄ xpc̄. Is q̄ sanat
 fuerat dixit. Rex hos q̄ uides of
 medias mltā inie fecerūt & om̄ne
 substantiā meā accipientes. nichil
 me unuerunt sed & modici lu
 minis quod habebā amputaue
 rūt. Elus ē enī maior asclepi qui
 amulas inuocatus ē & n̄ potuit sa
 nare. An xpc̄ q̄ a pantaleone ino
 catus lum̄ in donauit. Et rex dixit.
 Vade & noli eē stultus. Ille aut̄
 respondit. quidē xpc̄ donauit
 duplex lum̄ p̄ seculū suū pan
 taleone. & ap̄iens meos oculos &
 illuminans in sensū aie p̄no
 uationē sp̄e s̄a. Uu aut̄ tū rex
 n̄ uidentes. quom̄ possūt uisum
 alicui donare. Et rex dixit. Pla
 uer̄ deoy forte uerū ē que medi
 ci dixerunt. Et eadē hora iussit

eū dua & decollari dicens sic he
 uixit mltos aueret adus.
 Post q̄ aut decollatus ē p̄ntale
 on dedit pecunia his qui eum
 decollauerunt & accepit corpus
 eius & sepeliuit eum. **De sca pela**
enye suauam i parou **go**
 aut uir q̄ dā habitū ammona
 q̄ ē i p̄nca Carua noie peluſt
 ai cōiuge ſua noie hylaria uſq̄
 diuict & amencit dñm nēm ih̄
 & h̄uict vniū filiū noie pelagi
 ū. & ai eēt vi. annoꝝ q̄ ſuo ſa
 lubē p̄ acto q̄m dāuit eū cura
 p̄bro noie vniū q̄ erat x̄anus.
 occidit eū p̄ metū p̄secutioſ pa
 ganōꝝ q̄ & docuit eū libros ad fi
 dē katholici p̄nencit. Deū ai
 fēs eēt annoꝝ xij. p̄ ei miguit
 ad d̄ relinquit mltas pecunias ſu
 p̄ d̄o p̄bro. ad ministeriū paup̄ū
 ſimilit & mat̄ ei ai eēt xvij. an
 noꝝ. de hoc ſc̄lo recessit. Beatiſſimū
 aut pelagi accepit p̄ntē. om̄em
 familiā ſuā ob amorē d̄i libam
 dimiſit. diſt̄buens ei pecuniam
 ai uniuſis poſſeſſionibꝫ. q̄l ei re
 liquit p̄ntē ei & cepit q̄morari ē
 p̄ d̄o p̄bro vniū. Cū aut alleꝝ
 annoꝝ xcv. ſc̄ā ē acceritma x
 anoꝝ p̄secutio. ſb impio ſumari
 am ip̄atouſ. & uenitū q̄dā uſq̄
 ſuū iudex Euclafus noie ieande
 ciuitate. cepit om̄ē q̄ pelle. ut ſa
 ficatūꝝ demoniꝝ p̄ponens eis
 mltā t̄m̄icoꝝ ḡnā ſi ſaſtica
 rēt. Q̄ audito plurimi vni ac
 mlietel deliquit d̄ij & ſaſticabūt
 dolit. Cui beatiſſimū pelagūſ u
 rilū reſiſtens. p̄mo t̄cas p̄nde

collo q̄ manibꝫ q̄ ḡuat ſc̄ntem
 trodit & inde educat uigil vbat.
 Deinde ſuſtūſ cedit. poſtea caulto
 ſuſpens unguſt lacat. olo bulli
 eute uant iſundit. ſup ſanguē
 exſtū ugnat manibꝫ & pedibꝫ p̄
 thit. poſtrens caput incit. Cui
 eoz alalomone Conſtant̄ eſo gl̄ant
 tā delatū. mlti i ubi clare & cla
 rebit uicibꝫ & miraculit. **De sca**
pr p̄nca uca ia **asca**
 uicite Auḡm. ſaxallus eſe
 ſe uenit q̄ q̄ p̄ ſc̄atō x̄anoꝝ ſb
 dyocleciano t̄ruerit. uelaul & p̄
 ſiḡ uat idomū n̄ccat aſex ſſa
 aut ut eū uigibꝫ uigilū & orōnibꝫ
 ſc̄m uuz eē cognouit. ad uolūta
 pedibꝫ illi ai ſus puellit tali ho
 ſp̄ite ſe idignā clamāt ueniam
 petat. Q̄ uic blande alloq̄ns q̄
 ſolās q̄ orōnū ſue p̄ncipē f̄c̄. Er
 ca gallicianū lum̄ exantū ē. & auar
 rit aſca ut lum̄ icendit. Cui dyaco
 aut. ſoli q̄re lum̄ extinguiſibile
 tā oſtendit & lum̄ t̄extinguiſibile
 q̄ extingui ſ̄ p̄t. Et eēt eſo orō
 uē q̄plente lum̄ totā domū i ple
 nit utq̄ addit. Die aut oco aſca
 ſc̄m d̄i ſb lum̄ ſaſcaulit ab ſc̄ond.
 ſ̄ ſ̄ratorel ē p̄ ſentit h̄uic ip̄a ē
 ḡrta mat̄ ſuā adyt eiq̄ adq̄
 reuelant. ſſa q̄ ualde ḡnūſa
 uocant ſaxallū. eiq̄ pedibꝫ ad
 uolūta uenit p̄cōꝝ p̄c̄it & bap.
 Cui ſaxallus uenit p̄ vy. dieſ
 indyē. ad capiendū uitagū ſūū.
 Dūc hylaria uita ſua reſtente. ſc̄h
 q̄b̄ nata eēt dec̄o pro uenit colē
 rēt & ut eū h̄c̄t placidū. ſūū ſūū
 p̄ ſc̄atūſe ilupanari. Eſe ai dyaco